

หนังสือพิมพ์

หนังสือพิมพ์ (Newspaper) คือสถาบันที่เป็นสื่อกลางของสังคมในการเสนอข่าวและความคิดเห็นต่อประชาชน

ประวัติความเป็นมาของหนังสือพิมพ์

ในสมัยจักรวรรดิโรมัน ข้าราชการที่ส่งออกประกาศต่อสาธารณชนเรียกว่า **Acta Diurna** แปลเป็นภาษาอังกฤษได้ว่า **Acts of the Day**. สิ่งนี้อาจจะเรียกได้ว่าเป็นหนังสือพิมพ์ยุคแรกก็ได้ ส่วนข่าวการค้ามักทำเป็นจดหมายข่าว (News Letter) ส่งถึงกันระหว่างพ่อค้าวาณิชยในประเทศจีนช่วงเวลาประมาณ 700 ปีก่อนคริสตกษราชก็มีการส่งข่าวทำนองเดียวกันแต่อยู่ในวงจำกัด เพราะมีคนจำนวนน้อยที่อ่านข่าวนั้น

หลังจากที่กิจการพิมพ์เกิดขึ้นแล้ว สิ่งพิมพ์ที่เป็นแผ่นเล็กๆ เริ่มเกิดขึ้นและเกิดครั้งแรกในประเทศเยอรมนีเมื่อ ค.ศ. 1609 สิ่งพิมพ์นั้นชื่อว่า **Avisa Relation Order Zeitung**

หนังสือพิมพ์ฉบับแรกที่พิมพ์เป็นภาษาอังกฤษนั้นออกในกรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษ ชื่อ **Weekly News** เกิดขึ้นในปี ค.ศ. 1622 ส่วนมากเป็นข่าวที่เกี่ยวกับการค้า

หนังสือพิมพ์ฉบับแรกในสหรัฐอเมริกาพิมพ์ออกใน ค.ศ. 1690 โดยเบนจามิน แฮร์ริส (Benjamin Harris) ออกในเมืองบอสตัน (Boston) ชื่อ **Publik Occurrences**. แต่พิมพ์ออกได้เพียงฉบับเดียวก็ถูกรัฐบาลสั่งปิด

หลังจากนั้นอีกหลายปีกิจการหนังสือพิมพ์ในประเทศต่างๆ จึงเกิดขึ้นอย่างแท้จริง และเจริญก้าวหน้าเรื่อยมาจนกระทั่งปัจจุบัน

กิจการหนังสือพิมพ์ในประเทศไทย

ผู้วางรากฐานกิจการหนังสือพิมพ์ในประเทศไทยคือ หมอบรัดเลย์ (Dr. Dan Beach Bradley) ในคณะสอนศาสนาคริสต์นิกายโปรเตสแตนต์ (Protestant Missionary) ชาวอเมริกัน ซึ่งเข้ามาเมืองไทยในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 3 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ หมอบรัดเลย์ไม่เพียงแต่เป็นแพทย์และผู้สอนศาสนาคริสต์เท่านั้น ยังเป็นนักเขียนและนักหนังสือพิมพ์อีกด้วย เขาสนใจด้านการพิมพ์มาก ได้ชื่อว่าเป็นเจ้าของโรงพิมพ์และสำนักพิมพ์คนแรกในประเทศไทย ทางด้านหนังสือพิมพ์ได้ออกหนังสือพิมพ์ชื่อ บางกอก เรคคอร์ดเดอร์ (Bangkok Recorder) ซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์ฉบับแรกในประเทศไทย

นายแพทย์ ดร. แดน บีช บรัดเลย์ ผู้มีความสามารถรอบด้าน คือเป็นทั้งนักสอนศาสนา
นายแพทย์ และนักหนังสือพิมพ์ผู้มีอุดมการณ์สูงส่ง

โรงพิมพ์ของหมอบรัดเลย์ชื่อ American Missionary Association Press พิมพ์คำสอนเผยแผ่คริสต์ศาสนาเป็นส่วนใหญ่ นอกจากนั้นยังรับจ้างพิมพ์งานทั่วไปและออกหนังสือพิมพ์ด้วย หนังสือพิมพ์บางกอกเรคคอร์ดพิมพ์เป็นแผ่นๆ แล้วพับตรงกลาง จำหน่ายแผ่นละ 2 สลึง ฉบับปฐมฤกษ์ออกเมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม พ.ศ. 2387 ซึ่งหมอบรัดเลย์ทำหน้าที่บรรณาธิการด้วยตนเอง

หนังสือพิมพ์ฉบับนี้ออกได้เพียง 30 ฉบับก็ต้องเลิกไปเพราะขายไม่ดีและประกอบกับเป็นเวลาที่ภรรยาของหมอบถึงแก่กรรม หมอบจึงต้องเดินทางกลับสหรัฐอเมริกาเพื่อนำบุตรทั้ง 3 คน ไปให้ญาติเลี้ยง

ยอดจำหน่ายหนังสือพิมพ์บางกอกเรคคอร์ดเดอรีในยุคแรกนั้นต่ำมาก แมรี คาสวอลล์ (Marry Caswall) ซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้จัดการฝ่าย

จัดจำหน่ายได้บันทึกไว้ว่า “ยอดจำหน่ายของ บางกอกเรคคอร์ดเดอร์น้อยเหลือเกิน มีจำนวน สมาชิกเพียง 35 ราย เป็นเจ้านายในวังและขุนนาง 33 ราย อีก 2 ราย เป็นราษฎรสามัญ”

พ.ศ. 2390 คืออีก 3 ปีต่อมา หมอจันดเลอร์ (Dr. Chandlar : ชาวบ้านเรียก หมอจันทะเล) ผู้สอนศาสนาคริสต์ในคณะแบบติสต์ (Babtist Missionary) ได้ออกหนังสือพิมพ์รายปีอีก ฉบับหนึ่งชื่อ บางกอกกาลันเดอร์ (Bangkok Calander) โดยสอดแทรกวิชาความรู้ต่างๆ ลง ไปด้วย หนังสือพิมพ์ฉบับนี้ทำให้คนไทยได้ทราบ วันเดือนปีตามแบบสากลตั้งแต่นั้นมา แต่หนังสือ พิมพ์ฉบับนี้ทำอยู่ได้เพียง 4 ปี ก็เลิกไปอีกเพราะ คนอ่านน้อยเช่นเดียวกัน

พ.ศ. 2402 หมอบรัดเลย์ได้เริ่มกิจการ หนังสือพิมพ์อีกครั้งหนึ่งโดยนำหนังสือบางกอก กาลันเดอร์ซึ่งเป็นของหมอจันดเลอร์มาปิดฝุ่น ขัดสีฉวีวรรณใหม่หรือพินออกเป็นภาษาอังกฤษ และออกเป็นรายปีเหมือนเดิม ซึ่งเสนอข่าวทั้งใน ประเทศและต่างประเทศ พร้อมทั้งให้ความรู้เรื่อง พงศาวดารไทยด้วย หนังสือพิมพ์ฉบับนี้ตีพิมพ์ จนถึง พ.ศ. 2416 ก็ล้มเลิกไปโดยไม่ทราบสาเหตุ แต่สันนิษฐานว่าคงขาดทุนอีกเช่นเคย

ระหว่างที่หมอจันดเลอร์จัดทำหนังสือพิมพ์ บางกอกกาลันเดอร์อยู่นั้น หมอได้มอบหมายให้ นายเฟอร์กูสัน (Mr. Ferguson) ทำหนังสือพิมพ์ รายสัปดาห์ชื่อ สยาม ไทม์ วีคลี่ (Siam Time Weekly) ด้วย

หมอบรัดเลย์ได้กลับมาออกหนังสือพิมพ์ Bangkok Recorder เป็นฉบับภาษาอังกฤษ อีกครั้งหนึ่งเมื่อวันที่ 16 มกราคม พ.ศ. 2408

โดยให้ศาสตราจารย์ เอ็น เอ แมคโดนัลด์ (N. A. Macdonald) เป็นบรรณาธิการ ต่อมาในเดือน เมษายนปีเดียวกันได้ออก บางกอก เรคคอร์ดเดอร์ ฉบับภาษาไทย โดยหมอบรัดเลย์ทำหน้าที่ บรรณาธิการ นอกจากนั้นได้ออกหนังสือพิมพ์ Siam Mornitor และ Advertiser เป็นภาษาอังกฤษอีกด้วย

ในการดำเนินกิจการหนังสือพิมพ์บางกอก เรคคอร์ดเดอร์ ฉบับภาษาไทยยุคใหม่นั้นหมอบรัดเลย์ทำหน้าที่ทุกอย่างตั้งแต่เป็นเจ้าของ บรรณาธิการ ผู้สื่อข่าว ผู้วิเคราะห์ เบื้องหลังข่าวผู้หาโฆษณาและผู้ทวงเงินค่าสมาชิก

ต่อมาภายหลังเกิดมีการฟ้องร้องกันเรื่อง หมิ่นประมาทและเรื่องอื่นๆ อีกหลายเรื่อง เป็นเหตุให้หนังสือพิมพ์ของหมอบรัดเลย์ต้องปิดตัวเองตลอดกาล

ตั้งแต่ พ.ศ. 2412 หมอสมิธ (Dr. Sammaul John Smith) ในคณะสอนศาสนาชาวอังกฤษได้ออกหนังสือพิมพ์ 3 ฉบับ

ฉบับแรก เป็นภาษาอังกฤษชื่อ Siam Repository เป็นหนังสือพิมพ์รายสัปดาห์ ออกเมื่อ พ.ศ. 2412 ล้มเลิก พ.ศ. 2427

ฉบับที่สอง เป็นภาษาอังกฤษชื่อ Siam Weekly Advertiser เป็นหนังสือพิมพ์ราย สัปดาห์ออกเมื่อ พ.ศ. 2412 ล้มเลิก พ.ศ. 2429

ฉบับที่สาม เป็นภาษาไทยชื่อ จดหมาย เหตุสยามสมัย เป็นหนังสือพิมพ์รายเดือน ออกเมื่อ พ.ศ. 2425 ล้มเลิกไปเมื่อ พ.ศ. 2429

สาเหตุที่หนังสือพิมพ์ทั้งสามฉบับต้องล้ม เลิกไปในเวลาอันสั้นก็เพราะประสบกับภาวะขาด

ทุน ทั้งนี้เพราะคนไทยในสมัยนั้นยังรู้หนังสือน้อย ดังนั้นคนที่อ่านหนังสือพิมพ์จึงมีไม่มาก สมาชิกมีจำนวนจำกัดคือ เจ้านายในวัง ขุนนาง และฝรั่งเท่านั้น ประชาชนทั่วไปมีน้อย

กิจการหนังสือพิมพ์ในเมืองไทยค่อยๆ กระเดื่องขึ้นเมื่อคนไทยรู้หนังสือมากขึ้น นั่นคือในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว และเจริญมากขึ้นหลังจากเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตยแล้ว

หนังสือพิมพ์ จีน-สยามวารศัพท์

โฉมหน้าหนังสือพิมพ์สมัย ร. 6

“ราชกิจจานุเบกษา” วารสารฉบับแรกของ ไทย

หนังสือราชกิจจานุเบกษา ถือกำเนิดเป็นฉบับปฐมฤกษ์ เมื่อวันที่ 15 มีนาคม พ.ศ. 2401 ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ถ้านับเวลาถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2539) ก็ถือได้ว่าหนังสือฉบับนี้ออกมาแล้ว 138 ปี

ราชกิจจานุเบกษา เป็นวารสารสิ่งพิมพ์ฉบับแรกของรัฐบาลไทยซึ่งใช้ในการประกาศเรื่อง

สำคัญๆ ของทางราชการให้กับหน่วยงานของราชการต่างๆ และประชาชน เรื่องที่นำมาตีพิมพ์จะเป็นเรื่องที่มีผลต่อแนวทางปฏิบัติหรือสิทธิและหน้าที่ของส่วนราชการและประชาชนผู้ที่เกี่ยวข้อง

ชื่อ “ราชกิจจานุเบกษา” นั้น พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4 เป็นผู้พระราชทาน พระองค์จึงได้ชื่อว่า “พระบิดาแห่งวารสารศาสตร์ไทย”

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
พระบิดาแห่งวารสารศาสตร์ไทย
ผู้พระราชทานกำเนิดราชกิจจานุเบกษาฉบับแรกในประเทศไทย

“เครื่องหมาย” และหน้าปกราชกิจจานุเบกษาฉบับพิมพ์ “ครั้งแรก”

ปัจจุบันกิจการหนังสือพิมพ์นับว่าก้าวหน้ามากและเป็นธุรกิจที่ใหญ่โต ในด้านการพิมพ์ใช้เทคโนโลยีอันทันสมัย ทำให้สามารถพิมพ์ได้จำนวนมากและรวดเร็ว ดังนั้นในการดำเนินธุรกิจหนังสือพิมพ์จึงต้องใช้คนจำนวนมาก

จุดมุ่งหมายของหนังสือพิมพ์

ในการทำธุรกิจหนังสือพิมพ์นั้น เจ้าของกิจการและนักหนังสือพิมพ์ย่อมต้องมีจุดมุ่งหมายเป็นต้นว่า

1. เสนอข่าว หนังสือพิมพ์จะสรรหาข่าวทุกชนิดมาตีพิมพ์ ทั้งข่าวบ้านการเมือง ข่าวการศึกษา ข่าวสังคม ข่าวเศรษฐกิจ ข่าวพาณิชย์ ข่าวอาชญากรรม ข่าวกีฬา และอื่นๆ

2. ให้ความรู้ หนังสือพิมพ์จะให้ความรู้ด้านต่างๆ แก่ประชาชนไปพร้อมๆ กับการเสนอข่าว เช่น ความรู้ด้านการเกษตร ความรู้ด้านสังคม ความรู้ด้านการศึกษา ความรู้ด้านการเมืองการปกครองและความรู้ด้านภาษา เป็นต้น

3. ให้ความเข้าใจ นั่นคือให้สิ่งที่ผู้อ่านอ่านแล้วเข้าใจเรื่องราวต่างๆ ได้ เมื่อผู้อ่านมีความรู้และมีความเข้าใจจะยังผลให้สามารรถคิดวิเคราะห์ได้ต่อไป

4. ให้ทักษะ คือให้สิ่งที่ผู้อ่านอ่านแล้วนำไปปฏิบัติได้ เช่น การประกอบอาชีพต่างๆ งานช่างฝีมือ การปรุงอาหาร และอื่นๆ

5. สร้างทัศนคติ หนังสือพิมพ์ที่ดีจะต้องพยายามสร้างทัศนคติที่ดีในด้านต่างๆ คือทั้งด้านการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจสังคมแก่ผู้อ่าน ขณะเดียวกันอาจสร้างทัศนคติทางลบในสิ่งที่ไม่ดีได้ด้วย

6. ให้ความพอใจและความเพลิดเพลิน หนังสือพิมพ์พยายามที่จะให้ความพอใจและความเพลิดเพลินแก่ผู้อ่านเสมอ จึงมักจะมีภาพและมีเรื่องที่น่าสนใจตีพิมพ์ควบคู่กับข่าวสารต่างๆ ปัจจุบันนิยมนำนวนิยายเข้ามาตีพิมพ์เสริมอีกด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งนวนิยายที่กำลังเป็นที่นิยมของประชาชนซึ่งกำลังออกอากาศอยู่ตามสถานีวิทยุและสถานีโทรทัศน์ต่างๆ

7. เป็นสื่อในการโฆษณา หนังสือพิมพ์ย่อมเป็นสื่อกลางของธุรกิจต่างๆ ซึ่งทำให้ธุรกิจก้าวหน้า การโฆษณาเป็นเส้นโลหิตของธุรกิจหนังสือพิมพ์ หากขาดการโฆษณาหนังสือพิมพ์ย่อมอยู่ไม่ได้

คุณลักษณะของหนังสือพิมพ์ที่ดี

หนังสือพิมพ์ที่ดีจะต้องมีจริยธรรมในการเสนอข่าวโดยยึดถือคุณลักษณะต่อไปนี้

1. ไม่เข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง (impartiality) หนังสือพิมพ์จะต้องเสนอข่าวของทุกฝ่ายอย่างสมดุล มีเหตุมีผล ต้องเสาะหาทัศนคติของทุกฝ่ายมาเสนอให้หมด

2. ปราศจากข้อขัดแย้งทางผลประโยชน์หรือ ทางความสนใจ

3. ให้โอกาสผู้ถูกกล่าวหาได้ปฏิเสธเพราะการกล่าวหาต่างๆ นานานั้นยังมีใช้คำตัดสินของศาลยุติธรรม

4. ละเว้นไม่ลำเอียงต่อผู้ใกล้ชิด บางครั้งความสัมพันธ์ส่วนบุคคลอาจจะทรงอิทธิพลครอบงำ ดังนั้นการเสนอข่าว หากไม่ระมัดระวังความลำเอียงย่อมจะเกิดขึ้นได้เสมอ

5. ละเว้นจากการเคียดแค้นพยาบาท

ข้อบกพร่องของหนังสือพิมพ์

ข้อบกพร่องของหนังสือพิมพ์จะมีมากหรือน้อยนั้นขึ้นอยู่กับความรับผิดชอบของนักหนังสือพิมพ์ทุกคน ข้อบกพร่องที่มองเห็นได้อย่างชัดเจนในบรรดาหนังสือพิมพ์ทั้งหลายคือ การที่ไม่ได้กระทำตามจุดมุ่งหมายของหนังสือพิมพ์ที่ดี ไม่มีคุณธรรมและจริยธรรมในการเสนอข่าว และขาดจรรยาบรรณด้วย เป็นต้นว่า

1. มุ่งแต่จะขายข่าว จึงมีการพาดหัวข่าว และใช้สำนวนโวหารที่เกินความเป็นจริง บางทีข่าวไม่เป็นข่าวคือมีเรื่องนิดเดียวแต่พาดหัวข่าวให้ตื่นเต้นครึกโครมและเขียนข่าวโดยขาดความรับผิดชอบ และใช้สำนวนโวหารที่ไม่ค่อยจะเหมาะสม ซึ่งเหล่านี้จะพบเสมอในหนังสือพิมพ์บางฉบับ

2. มุ่งแต่ความบันเทิง จริงอยู่หนังสือพิมพ์จะต้องให้ความบันเทิงแก่ผู้อ่านด้วย แต่หนังสือพิมพ์ที่มุ่งด้านความบันเทิงมากเกินไป ดีพิมพ์นวนิยายหลายเรื่องโดยละเลยคุณค่าทางด้าน

การเสนอข่าว หนังสือพิมพ์นั้นย่อมขาดคุณสมบัติหนังสือพิมพ์ที่ดี

3. มุ่งแต่โฆษณา แม้ว่าการโฆษณาเป็นเสมือนเส้นโลหิตของหนังสือพิมพ์ แต่หนังสือพิมพ์ที่เต็มไปด้วยโฆษณาเสนอข่าวเพียงเล็กน้อยมุ่งทำหนังสือพิมพ์เพื่อหารายได้จากค่าโฆษณาเท่านั้น ย่อมเป็นหนังสือพิมพ์ที่ไร้คุณค่า

4. ไม่รับผิดชอบต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน หนังสือพิมพ์บางฉบับต้องการเรียกร้องความสนใจจากบุคคลบางจำพวก จึงนิยมนำรูปที่ไม่สุภาพมาตีพิมพ์ เช่น รูปผู้หญิงนุ่งน้อยห่มน้อย รูปโป๊ ใช้สิ่งเหล่านี้เป็นเครื่องล่อให้ซื้อหนังสือพิมพ์

5. ละเลยต่อจรรยาบรรณ แม้ว่าสมาคมหนังสือพิมพ์ สมาคมนักหนังสือพิมพ์ และสมาคมนักข่าวแห่งประเทศไทยได้กำหนดจรรยาบรรณของสมาชิกสมาคมเหล่านั้นไว้อย่างชัดเจนแล้วก็ตาม แต่มีการละเลยไม่ปฏิบัติตามจรรยาบรรณซึ่งก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมาเสมอ

๙ ันตราย

ภาพหน้าตรงของ "ได
ยนต์" นามขุมมหากษี ที่ชม
ขึ้น ๒๓.๓๕.๒๖๖ ชื่อเอสได้
อย่างงใจ คร.ตรวจสอบ
กับกองบัตรประชาชนแล้ว
ทราบชื่อนายไชยงค์ เชน
จัด อายุ ๖๑ ปี จึงส่งกำลัง
ออกตามล่าอย่างเร่งด่วน
เพื่อสกัดไม่ให้ไปก่อกรรม
ทัณฑ์บนคนอื่นอีก

น.ส.พ. รางวัลข่าวยอดเยี่ยมแห่งปี

ข่าวสด

วันพุธที่ 23 สิงหาคม พ.ศ. 2538 ปีที่ 5 ฉบับที่ 1,727 ราคา 7 บาท

ไทยรัฐไร้การรยาบรรณ กรมตำรวจ ร้อง ยื่น 3 สมทก นสพ.

ชนิดของหนังสือพิมพ์

หนังสือพิมพ์มีหลายชนิด คือมีทั้งหนังสือพิมพ์รายวัน รายสัปดาห์ รายปักษ์ และรายเดือน นอกจากนั้นยังมีหนังสือพิมพ์ซึ่งพิมพ์ออกตามวาระต่างๆ ซึ่งเรียกกันว่า "วารสาร" อีกด้วย

คุณค่าของหนังสือพิมพ์ในด้านการศึกษา

ปัจจุบันถือว่าหนังสือพิมพ์ เป็นสื่อมวลชนที่สำคัญแขนงหนึ่ง ซึ่งเสนอข่าวสารและความรู้ได้เที่ยงตรง แม่นยำ และรวดเร็วในราคาที่ค่อนข้างถูก

หนังสือพิมพ์เป็นสื่อมวลชนที่เก่าแก่ที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับสื่อมวลชนชนิดอื่น และจัดว่าเป็นสื่อมวลชนที่มีอิทธิพลต่อชีวิตประจำวันของประชาชนเป็นอย่างมาก นอกจากหนังสือพิมพ์จะเป็นสิ่งที่คงทนถาวรแล้วข้อความที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์ยังเป็นเอกสารอ้างอิงได้เป็นอย่างดีอีกด้วย

หนังสือพิมพ์นับว่าเป็นสื่อมวลชนแขนงหนึ่งซึ่งมีคุณค่าด้านการศึกษาเป็นอย่างมาก เขาชนมักจะนำตัวอย่างจากหนังสือพิมพ์ในหลายๆ เรื่องสำนวนโวหาร โดยเฉพาะการใช้ภาษา ซึ่งมี

อิทธิพลต่อเยาวชนในการลอกเลียนไปใช้ด้านการเรียนการศึกษาวิชาการต่างๆ การที่หนังสือพิมพ์ตีพิมพ์เรื่องราวต่างๆ จะเป็นตัวอย่างการประพฤติปฏิบัติของเยาวชนทั้งสิ้นไม่ว่าเรื่องเหล่านั้นจะเป็นไปในทางดีหรือทางเลว ไม่ว่าจะเป็นเรื่องทางสังคม เศรษฐกิจ หรือการเมืองย่อมมีอิทธิพลต่อเยาวชนทั้งนั้น ด้วยเหตุนี้หนังสือพิมพ์ทุกฉบับจึงควรตระหนักถึงเรื่องนี้ให้มาก หนังสือพิมพ์ที่ดีจะต้องยึดถือความจริงเป็นเรื่องใหญ่ ไม่เสนอข่าวไม่พาดหัวข่าวให้เกินจริง ต้องแสดงความคิดเห็นโดยสุจริตและสร้างสรรค์ เขียนข่าวด้วยสำนวนโวหาร และภาษาที่ดีที่ถูกต้องเสมอ หนังสือพิมพ์นั้นๆ ก็จะมีคุณค่าต่อการศึกษา และข้อมูลในหนังสือพิมพ์สามารถใช้เป็นแหล่งอ้างอิงได้เป็นอย่างดี

จรรยาบรรณของหนังสือพิมพ์

พ.ศ. 2507 สมาคมนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย ได้กำหนดจรรยาบรรณของสมาชิกที่เป็นนักหนังสือพิมพ์ประจำอยู่ในคณะบรรณาธิการขึ้นไว้เพื่อส่งเสริมและรักษาเกียรติ-คุณชื่อเสียงและฐานะของสมาชิกดังต่อไปนี้

1. รายงานข่าวด้วยความซื่อตรงและสุภาพ ไม่ละเว้นการเสนอข้อเท็จจริงอันเป็นสาระประโยชน์ และไม่บิดเบือนข้อเท็จจริงด้วยประการใดๆ

2. เคารพความไว้วางใจใดๆ ที่ได้รับการติดต่อในหน้าที่

3. ส่งเสริมภราดรภาพจากความเป็นสมาชิกของสมาคมฯ และละเว้นการถือเอาประโยชน์ของเพื่อนสมาชิกเป็นของตนโดยไม่ชอบธรรม

4. ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวในการปฏิบัติหน้าที่ และไม่รับสินจ้างรางวัลหรือผลประโยชน์ใดๆ อันเป็นเครื่องจูงใจให้ไม่เคารพหน้าที่และอาชีพ

5. ปฏิบัติการเพื่อให้ได้ข่าว ภาพ และเอกสารต่างๆ ด้วยวิธีการอันชอบธรรม

6. แสดงตนว่าเป็นผู้แทนหนังสือพิมพ์ก่อนที่จะสัมภาษณ์บุคคลหนึ่งด้วยความมุ่งหมายจะนำเรื่องนั้นๆ มาพิมพ์โฆษณา

7. รักษาและส่งเสริมเกียรติคุณและชื่อเสียงของความเป็นนักหนังสือพิมพ์ไว้เป็นอย่างดี

พ.ศ. 2510 สมาคมนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย ได้กำหนดจรรยาบรรณของนักหนังสือพิมพ์ที่เป็นสมาชิกของสมาคมฯ ไว้ดังต่อไปนี้

1. ความรับผิดชอบ ได้แก่การรับผิดชอบต่อผลประโยชน์อันชอบธรรมของปัจเจกชน สถาบันประเทศชาติ ศาสนา และราชบัลลังก์ ตรงกับหลักธรรมในพุทธศาสนาคือ “กัจจญาณ”

2. ความมีเสรีภาพ ได้แก่ เสรีภาพที่มีความรับผิดชอบกำกับ ตรงกับหลักธรรมในพุทธศาสนาคือ “ปวารณา” หรือ “ธรรมาธิปไตย”

3. ความเป็นไท ได้แก่ ความไม่ตกเป็นทาสของใครทั้งกายและจิตใจโดยอามิสสินจ้างอื่นใด ตรงกับหลักธรรมในพุทธศาสนาคือ “ความไม่ตกเป็นทาสของอกุศลมูล”

4. ความจริงใจ ได้แก่ ความไม่มีเจตนาบิดเบือน ผิดพลาดต้องريبแก้ไข ตรงกับหลักธรรมในพุทธศาสนาคือ “สังขะ”

5. ความเที่ยงธรรม ได้แก่ ความไม่ลำเอียงหรือความไม่เข้าใครออกใคร ตรงกับหลัก

ธรรมในพุทธศาสนาคือ “ความไม่อคติ 4 ประการ หมายถึง จันทาคติ ลำเอียงเพราะรัก โทษาคติ ลำเอียง เพราะชัง, โมหาคติ ลำเอียงเพราะหลง และภยากติ ลำเอียงเพราะกลัว”

6. ความมีน้ำใจนักกีฬา ได้แก่ การปฏิบัติอันดีงาม ไม่ละเมิดสิทธิส่วนบุคคล เว้นแต่จะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประโยชน์ของสาธารณะ ตรงกับหลักธรรมในพุทธศาสนาคือ “สุปฏิบัติ”

7. ความมีมารยาท ได้แก่ การใช้ภาษา และรูปที่ไม่หยาบโลน ลามกอนาจาร หรือไม่ส่อไปในทางดั่งกล่าว ตรงกับหลักธรรมในพุทธศาสนาคือ “โสเจยยะ” หรือ “อาจารย์สมบัติ”

สมาคมนักข่าวแห่งประเทศไทยได้กำหนดจรรยาบรรณไว้เป็นหลักปฏิบัติของสมาชิกสมาคมฯ ทั้งนี้เพื่อธำรงไว้ซึ่งเกียรติคุณของนักข่าว ให้มีพื้นฐานเป็นไปโดยเหมาะสมแก่วิชาชีพ และเพื่อให้นักข่าวตระหนักถึงภาระหน้าที่ของตนที่จะต้องรับผิดชอบต่อประชาชน จึงกำหนดจรรยาบรรณของนักข่าวไว้ดังนี้

1. จักต้องส่งเสริมและรักษาไว้ซึ่งเสรีภาพของการเสนอข่าว และความคิดเห็น

2. จักต้องให้ประชาชนได้ทราบข่าวเฉพาะที่เป็นจริง การเสนอข่าวสารใด ๆ ออกพิมพ์โฆษณาเผยแพร่ถ้าปรากฏว่าไม่ตรงต่อความเป็นจริงต้องรีบจัดการแก้ไขให้ถูกต้องโดยไว

3. ในการจะให้ได้ข่าว ภาพ หรือเอกสารใด ๆ มาเป็นของตนเพื่อประโยชน์ต่อการเสนอข่าวจักต้องใช้วิธีการที่สุภาพและซื่อสัตย์เท่านั้น

4. จักต้องเคารพในความไว้วางใจของผู้ให้ข่าว และรักษาไว้ซึ่งความลับของแหล่งข่าว

5. จักต้องปฏิบัติหน้าที่ของตนโดยมุ่งหวังต่อสาธารณะประโยชน์ไม่ใช่ตำแหน่งหน้าที่แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวหรือหมู่คณะใด ๆ โดยไม่ชอบธรรม

6. จักต้องไม่กระทำการอันเป็นกบั่นทอนเกียรติ หรือความสามัคคีของเพื่อนร่วมวิชาชีพ

มาลี บุญศิริพันธ์ กล่าวไว้ว่า

“หลักจริยธรรมและจรรยาบรรณ ของสมาคมต่างๆ ดังกล่าวอาจมีเนื้อหาสาระแตกต่างกัน แต่ก็พอสรุปใจความสำคัญตรงกันคือหลักแห่งความเป็นอิสระไม่ตกเป็นทาสของฝ่ายใด ถือเป็นหลักแห่งความเป็นกลางอย่างหนึ่งที่จะช่วยกระตุ้นและเสริมสร้างให้นักหนังสือพิมพ์อาชีพมีความสำนึกต่ออาชีพ และจรรยาบรรณไว้ซึ่งความเป็นธรรมให้มีต่อสังคมส่วนรวมให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ทั้งนี้เพื่อรักษาไว้ซึ่งความไว้วางใจ และความน่าเชื่อถือจากประชาชนให้สมกับเป็นสถาบันที่เป็นสื่อกลางของสังคม”

วรวิทย์ วสันตสรากร

บรรณานุกรม

- ถนอม บินดา. แต่สยามด้วยรักและศรัทธา. กรุงเทพฯ : ชมรมนักเขียนคริสเตียน, 2527.
- มาลี บุญศิริพันธ์. หลักการทำหนังสือพิมพ์เบื้องต้น. กรุงเทพฯ : ประกายพริก, 2537.
- ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์,
2525.
- สยามรัฐ. นักหนังสือพิมพ์ชื่อศักดิ์สิทธิ์, เนื่องในวันเกิดของ พล.ต.ม.ร.ว.ศักดิ์สิทธิ์ ปราโมช.
กรุงเทพฯ : โครงการหนังสือสยามรัฐครบรอบ 40 ปี, 2533.
- สยามสมาคมแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์. “ราชกิจจานุเบกษา อารยะแห่งสยาม,”
สยามอารยะ. 2 (20) : สิงหาคม 2537.
- สุภา ศิริमानนท์. นักหนังสือพิมพ์. กรุงเทพฯ : บริษัท ที.พี. พรินท์ จำกัด, 2536.
- Ray, Dewey F. “Newspaper,” **The New Book of Knowledge**. Vol. 13. Grolier Inc.,
1966.